

کتاب درسی و مقدماتی

- ۱) معارف و عقاید / رضا برنجکار/ قم: حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت، ۱۳۹۴ ش.
- ۲) بداية المعارف الالهية/ سيد محسن خرازی/ قم: جامعه مدرسین، ۱۳۷۳ ش.
- ۳) آشنائی با علوم اسلامی ج ۲/ شهید مرتضی مطهری/ قم: نشر صدرا، ۱۳۷۴ ش.
- ۴) عقائد الامامية / محمدرضا مظفر/ قم: انتشارات انصاریان، ۱۳۷۸ ش.
- ۵) عقاید استدلالی/ علی ربانی گلپایگانی/ مرکز نشر هاجر، ۱۳۹۳ ش.
- ۶) منشور عقاید امامیه/ جعفر سبحانی/ قم: انتشارات توحید، ۱۳۹۳ ش.
- ۷) آموزش کلام اسلامی / دو جلد/ محمدسعیدی مهر/ تهران: انتشارات طه، ۱۳۹۳ ش.
- ۸) علم کلام/ سید احمد صفایی/ انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۷۴ ش.
- ۹) آموزش عقاید/ محمدتقی مصباح یزدی/ چاپ و نشر بین الملل سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷ ش.
- ۱۰) معارف دین/ لطف الله صافی گلپایگانی/ قم: موسسه انتشارات حضرت معصومه، ۱۳۷۹ ش.
- ۱۱) اصول دین (توحید، نبوت و...) / محمد بیابانی اسکویی/ تهران: انتشارات نبا، ۱۳۹۰ ش.
- ۱۲) درسنامه عقاید/ علی شیروانی/ مرکز جهانی علوم اسلامی، ۱۳۷۸ ش.
- ۱۳) آموزش کلام شیعی (تحریر شرح باب حادی عشر) / غلامرضا رحمتی/ انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۵ ش.
- ۱۴) الاهیات و معارف اسلامی (تیین عقاید اسلامی در پرتو قرآن، حدیث و عقل) / جعفر سبحانی/ تنظیم رضا استادی/ مؤسسه امام صادق قم/ ۱۳۷۲.
- ۱۵) گزیده‌ای از متون کلامی/ مهدی فرمانیان/ به اشراف قاسم جوادی/ مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران، نشر مهاجر/ ۱۳۸۸.
- ۱۶) شرح قواعد المرام/ زهرا مصطفوی/ انتشارات اطلاعات/ ۱۳۸۶.
- ۱۷) مدخل الی علم الکلام/ محمد صالح محمد سعید/ دارقبا/ قاهره
- ۱۸) طرحی نو در تدریس عقاید اسلامی / امامی و آشتیانی/ سازمان تبلیغات اسلامی/ ۱۳۶۸.
- ۱۹) قواعد عقلی در قلمرو روایات/ سه جلد/ جواد خرمیان/ نشر و پژوهش سهروردی
- ۲۰) کلام برین / ترجمه و شرح کشف المراد/ رحمت اله شریعتی نجف آبادی/ نشر ادیان
- ۲۱) اصول دین / آیت الله وحید خراسانی/ انتشارات امام محمدباقر علیه السلام
- ۲۲) اصول عقاید/ محسن قرائتی/ تهران: مرکز فرهنگی درسهای از قرآن، ۱۳۸۰ ش.

- (۲۳) ارکان دین / علی نمازی شاهرودی / نیک معارف، ۱۳۷۰ ش.
- (۲۴) دروس اعتقادی / سید جعفر سیدان / مشهد: پیام طوس، ۱۳۸۶ ش.
- (۲۵) اصول عقاید برای نوجوانان / آیت الله مکارم شیرازی / قم: نسل جوان، ۱۳۸۶ ش.
- (۲۶) اصول عقاید از دیدگاه اهل بیت / علی اصغر رضوانی / قم: مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۷ ش.
- (۲۷) رساله اعتقادات / علامه مجلسی / به کوشش قاسم علی احمدی / انتشارات دلیل ما
- (۲۸) حق الیقین / علامه مجلسی / بهشت جاوید، ۱۳۹۲ ش.
- (۲۹) محاضرات فی الالهیات / جعفر سبحانی / قم: جامعه مدرسین، ۱۳۷۲ ش.
- (۳۰) پاسخ به شبهات کلامی / محمدحسن قردان قراملکی / سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۹۲ ش.

کلام امامیه

- (۱) الیاقوت فی علم الکلام / ابراهیم بن نوبخت / انتشارات بین المللی امین، ۱۳۹۶ ش.
- (۲) الاعتقادات / شیخ صدوق / پیام امام هادی، ۱۳۹۵ ش.
- (۳) کمال الدین و تمام النعمه / شیخ صدوق / دارالکتب الاسلامیه
- (۴) اوائل المقالات فی المذاهب و المختارات / شیخ مفید /
- (۵) تصحیح الاعتقادات الامامیه / شیخ مفید /
- (۶) الإفصاح فی الامامه / شیخ مفید /
- (۷) الفصول المختاره / شیخ مفید /
- (۸) المسائل السرویه / شیخ مفید /
- (۹) النکت فی مقدمات الأصول / شیخ مفید /
- (۱۰) الشافی فی الإمامه (۴ جلد) / سیدمرتضی /
- (۱۱) الذخیره فی علم الکلام / سیدمرتضی / نشر اسلامی قم
- (۱۲) الملخص فی أصول الدین / سیدمرتضی / تحقیق محمدرضا انصاری قمی / مرکز نشر دانشگاهی
- (۱۳) الأمالی (۴ جلد) (غرر الفرائد و درر القلائد) / سیدمرتضی / کتابخانه آیت الله نجفی قم
- (۱۴) تنزیه الأنبیاء / سیدمرتضی /
- (۱۵) رسائل الشریف المرتضی /
- (۱۶) شرح جمل العلم و العمل / سیدمرتضی / انتشارات اسوه سازمان اوقاف
- (۱۷) کنز الفوائد (دو جلد) / ابوالفتح کراچی / انتشارات دارالذخائر
- (۱۸) الإستبصار فی النص علی ائمه الطهارا / ابوالفتح کراچی / انتشارات دارالحدیث
- (۱۹) الإقتصاد فیما يتعلق بالاعتقاد / شیخ طوسی /

- ۲۰) التمهيد الأصول في علم الكلام (شرح بخش كلام از شرح جمل العلم و العمل سيد مرتضى) / شيخ طوسي / انجمن حكمت
- ۲۱) تلخيص الشافي / شيخ طوسي /
- ۲۲) الغيبه / شيخ طوسي /
- ۲۳) سعد السعود للنفوس / ابن طاووس / انتشارات دليل قم
- ۲۴) كشف المحجبه / ابن طاووس
- ۲۵) بعض مطالب النواصب في نقض بعض فضائح الروافض (كتاب التَّقْض) / عبدالجليل قزويني رازی / دارالحدیث
- ۲۶) تلخيص المحصل / خواجه نصير الدين طوسي
- ۲۷) مصارع المصارع / خواجه نصير طوسي
- ۲۸) تلخيص المحصل (نقد المحصل) به انضمام رسايل و فوايد كلامی / خواجه نصير / تصحيح عبد اله نورانی / دانشگاه تهران / ۱۳۵۹
- ۲۹) قواعد العقاید (اندیشه‌های اعتقادی) / خواجه نصير طوسي / ترجمه سيد اسداله ياورى / انتشارات لوح محفوظ / ۱۳۷۹.
- ۳۰) آغاز و انجام / خواجه نصير طوسي / تعليقات آيه الله حسن زاده
- ۳۱) السرائر / ابن ادریس حلی
- ۳۲) كشف المراد (شرح تجريد الاعتقاد) / علامه حلی
- ۳۳) شوارق الإلهام / ملاعبدالرزاق لاهیجی
- ۳۴) المعتمد في اصول الدين / ملاحمی خوارزمی [احتمالاً مفصل ترین کتاب كلامی]
- ۳۵) الأفین / علامه حلی [در باب امامت علی بن ابی طالب]
- ۳۶) دلائل التصديق من فضائل امير المؤمنين و امامته / محمد حسن المظفر
- ۳۷) الصراط المستقیم الی مستحق التقديم / زين الدین عاملی نباطی بیاضی /
- ۳۸) كشف الأسرار / روح اله [امام] خمینی
- ۳۹) المراجعات / شرف الدين موسوی
- ۴۰) اللوامع الالهيه في المباحث الكلاميه / جمال الدين مقداد سيوری حلی
- ۴۱) كشف المراد (شرح تجريد الاعتقاد) / علامه حلی
- ۴۲) باب حادی عشر / علامه حلی
- ۴۳) شوارق الإلهام / ملاعبدالرزاق لاهیجی
- ۴۴) گوهر مراد / ملاعبدالرزاق لاهیجی
- ۴۵) سرمایه ایمان در اصول اعتقادات / ملاعبد الرزاق لاهیجی / تصحيح صادق لاریجانی / الزهراء / ۱۳۷۲
- ۴۶) کلید بهشت / قاضی سعید قمی
- ۴۷) انیس الوحیدین / ملا محمد مهدی نراقی

- (٤٨) شجره الإلهيه / ميرزارفيعا نائيني
- (٤٩) نامه رهبران / ميرزا احمد آشتياني
- (٥٠) عقائد الإماميه / محمد رضا مظفر
- (٥١) علم الإمام / محمد حسين مظفر
- (٥٢) رسائل توحيديه / علامه طباطبائي
- (٥٣) ده مقاله پيرامون مبدأ و معاد / جوادى آملی
- (٥٤) پيرامون وحى و رهبرى / جوادى آملی
- (٥٥) مبدأ و معاد / آقا جمال الدين خوانسارى
- (٥٦) جبر و اختيار / آقا جمال الدين خوانسارى
- (٥٧) شرح احاديث طينث / آقا جمال الدين خوانسارى
- (٥٨) نيت و اخلاص / آقا جمال الدين خوانسارى
- (٥٩) مناظرات شيخ مفيد / آقا جمال الدين خوانسارى
- (٦٠) بداء / سيد محمد كاظم عصّار
- (٦١) نبراس الضيّا / محمد باقر ميرداماد
- (٦٢) كلمات المحققين / خواجه نصير الدين طوسى
- (٦٣) الاراده / شيخ مفيد
- (٦٤) الطلب و الاراده / امام خمينى
- (٦٥) القواعد الكلاميه / على ربانى گلپايگانى
- (٦٦) فى ظلال التوحيد / جعفر سبحانى
- (٦٧) الحاشيه على الهيات الشرح الجديد التجريد / مقدس اردبيلی
- (٦٨) الجبر و الاختيار / سيد محمد صادق روحانى
- (٦٩) التوحيد و الشرك فى قرآن الكريم / جعفر سبحانى
- (٧٠) تنبيهات حول المبدأ و المعاد / حسنعلی مرواريد
- (٧١) عقايد الاماميه الاثنى عشرية / سيد ابراهيم موسوى زنجانى
- (٧٢) عقايد اسلام در قرآن كريم / سيد مرتضى عسكرى
- (٧٣) العقائد الجعفرية / خواجه نصير الدين طوسى
- (٧٤) پنج رساله اعتقادى / خواجه نصير و علامه حلى
- (٧٥) الخلاصه فى علم الكلام / قطب الدين سبزواری
- (٧٦) واجب الاعتقاد على جميع العباد / علامه حلى
- (٧٧) العقائد الجعفرية / شيخ جعفر كاشف الغطا

- (٧٨) الملخص فى اصول الدين / سيد مرتضى
- (٧٩) حق اليقين فى معرفه اصول الدين / سيد عبدالله شير
- (٨٠) ارشاد الطالبين الى نهج المسترشدين / فاضل مقداد
- (٨١) اصل الشيعه و اصولها / محمد حسين كاشف الغطا
- (٨٢) المعتمد من مذهب الشيعه الاماميه / سديد الدين حمصى
- (٨٣) تسليك النفس الى حظيره القدس / علامه حلى
- (٨٤) نهج الحق و كشف الصدق / علامه حلى
- (٨٥) اصول الدين / محمد حسن آل ياسين
- (٨٦) الاعتماد فى شرح واجب الاعتقاد / فاضل مقداد
- (٨٧) معارج الفهم فى شرح النظم / علامه حلى
- (٨٨) علم اليقين فى اصول الدين / فيض كاشانى
- (٨٩) منهاج اليقين فى اصول الدين / علامه حلى
- (٩٠) اللوامع الالهيه فى اصول الاماميه / فاضل مقداد
- (٩١) تقريب المعارف / ابوالصلاح حلى
- (٩٢) المنقذ من التقليد / سديد الدين حمصى
- (٩٣) انوار الملكوت فى شرح الياقوت / علامه حلى
- (٩٤)

كلام معتزله

- (١) معتزله: بررسى و تحقيق در احوال و آراء و افكار و آثار معتزله / محمد فاضل / مركز نشر دانشگاهى / ١٣٦٩
- (٢) شرح الأصول الخمسه / قاضى عبد الجبار
- (٣) معتزله، بحثى درباره مكتب و نظريه منابع / سازمان اوقاف ش ٣
- (٤) المغنى فى ابواب التوحيد و العدل / قاضى عبد الجبار
- (٥) الانتصار / ابوالحسين خياط
- (٦) المختصر فى اصول الدين / قاضى عبد الجبار
- (٧) رسائل الجاحظ / جاحظ
- (٨) الحور العين / ابوسعيد بن نشوان حميرى
- (٩) طبقات المعتزله / ابن المرتضى
- (١٠) العثمانيه / جاحظ
- (١١) فضل الأعتزال و طبقات المعتزله و مباينتهم لسائر المخالفين / قاضى عبد الجبار
- (١٢) شرح نهج البلاغه / ابن ابى الحديد

كلام اشعرى

- ١) الإقتصاد فى الاعتقاد (ميانه روى در عقیده) / امام محمد غزالى / ترجمه و تعليق رحمانى / حديث امروز قزوین /
- ٢) المطالب العالیه من العلم الإلهى / فخر الدين رازى
- ٣) الجام العوام عن علم الكلام / غزالى /
- ٤) المباحث المشرقيه فى علم الإهيات و الطبيعيات / امام فخر رازى
- ٥) البراهين در علم كلام / فخر الدين رازى /
- ٦) محصل افكار المتقدمين / فخر الدين رازى /
- ٧) نهايه الاقدام فى علم الكلام / عبدالکریم شهرستانی /
- ٨) تمهيد الأوائل و تلخيص الدلائل / قاضى ابوبکر باقلانى /
- ٩) التمهيد فى رد على الملحده المعطله و الرافضه و الخوارج و المعتزله / ابوبکر باقلانى
- ١٠) حدوث العالم مناظره فخر رازى و غيلانى / دانشگاه تهران / ١٣٧٧
- ١١) مصارعه الفلاسفه (نقد حکماى مشائى بخصوص ابن سینا) / عبدالکریم شهرستانی /
- ١٢) الانصاف فيما يجب اعتقاده، لايجوز اعتقاده / ابوبکر باقلانى
- ١٣) اعجاز القران / ابوبکر باقلانى
- ١٤) احیاء علوم الدين / محمد غزالى
- ١٥) شرح اسماء الله الحسنی / فخر راضى
- ١٦) اصول الايمان / عبدالقاهر بغدادى
- ١٧) شرح تجريد الاعتقاد / علاء الدين قوشچى
- ١٨) الارشاد الى قواطع الادله فى اول الاعتقاد / عبدالملك جوينى
- ١٩) الشامل فى اصول الدين / عبدالملك جوينى
- ٢٠) صريح السنه / محمد بن جرير طبرى
- ٢١) لباب المحصل فى اصول الدين / ابن خلدون
- ٢٢) شرح عقائد النسفيه / سعدالدين تفتازانى
- ٢٣) مقالات الاسلاميين و اختلاف المصلين / ابوالحسن اشعرى
- ٢٤) اللمع فى الرد على اهل الزيغ و البدع / ابوالحسن اشعرى
- ٢٥) المقاصد / سعدالدين تفتازانى
- ٢٦) شرح المقاصد / سعدالدين تفتازانى
- ٢٧) المواقف / قاضى عضدالدين ايجى

- (٢٨) شرح المواقف / مير شريف جرجاني
 (٢٩) الاربعين في اصول الدين / فخر رازي
 (٣٠) الاربعين في اصول الدين / محمد غزالي
 (٣١) المحصل / فخر رازي
 (٣٢) شرح العقائد النسفيه / سعدالدين تفتازاني
 (٣٣) نهايه الاقدام في علم الكلام / شهرستاني
 (٣٤) اباكار الافكار في اصول الدين / سيف الدين آمدى
 (٣٥) غايه المرام / سيف الدين آمدى
 (٣٦) الابانة عن اصول الديانة / ابوالحسن اشعري
 (٣٧) رساله في استحسان الخوض في علم الكلام / ابوالحسن اشعري
 (٣٨) اللمع الادله / عبدالملك جويني

كلام ماتريدى

- (١) تاريخ و عقايد ماتريديه / سيد لطف اله جلالى / انتشارات دانشگاه اديان و مذاهب / ١٣٩٠.
 (٢) التوحيد / ماتريدى
 (٣) التمهيد لقواعد التوحيد / ابوالثنا حنفى ماتريدى
 (٤) شرح بدء الامالى / ابوبكر احمد بن راضى
 (٥) التمهيد لقواعد التوحيد / ابومعين نسفى
 (٦) بحر الكلام / ابومعين نسفى
 (٧) التبصره الادله / ابومعين نسفى
 (٨) اصول الدين / ابواليسر محمد بزودى
 (٩) العقائد النسفيه / عمر بن محمد نسفى ملقب به ابوحفص
 (١٠) المسايه في العقائد المنجيه في الاخره / ابن الهمام
 (١١) اشارات المرام من عبارات الامام / كمال الدين احمد حنفى بياضى
 (١٢) فقه اكبر ابوحنيفه / ملاعلى قارى
 (١٣) النبراس في شرح العقائد النسفيه تفتازانى / حافظ محمد فرهارى
 (١٤) الحصون الحميده للمحافظه على العقائد الاسلاميه / حسين بن محمد طرابلسى

کلام اسماعیلی

- ۱) درسنامه و تاریخ اسماعیلیه/ مهدی فرمانیان/ دانشگاه ادیان و مذاهب
- ۲) فرقه اسماعیلیه/ مارشال هاجسن/ ترجمه فریدون بدره‌ای/ انتشارات علمی و فرهنگی/ ۱۳۷۸.
- ۳) تاریخ و عقاید اسماعیلیه/ فرهاد دفتری/ ترجمه فریدون بدره‌ای/ انتشارات فرزانه روز/ ۱۳۸۹.
- ۴) أعلام النبوة/ ابوحاتم رازی/ انتشارات مؤسسه پژوهشی حمت و فلسفه
- ۵) زادالمسافرين/ ناصر خسرو قبادیانی
- ۶) جامع الحكميتين/ ناصر خسرو قبادیانی/ تصحیح محمد معین و هنری کرین/ طهوری
- ۷) كشف المحجوب: رساله در آئین اسماعیلی/ ابو یعقوب سجستانی هانری کرین/ انجمن ایرانشناسی/ ۱۳۵۸
- ۸) حکمت شیعی؛ باطنیه و اسماعیلیه/ به کوشش قاسم پورحسن/ بنیاد حکمت اسلامی صدرا
- ۹) الذخیره فی الحقیقه/ علی بن ولید
- ۱۰) تاویل الدعائم/ قاضی نعمان
- ۱۱) وجه دین/ ناصر خسرو قبادیانی
- ۱۲) الايضاح/ ابوفراس
- ۱۳) تاج العقائد و معدن الفوائد/ علی بن ولید
- ۱۴) سمط الحقائق فی عقائد الاسماعیلیه/ علی بن حنظله وداعی
- ۱۵) کنز الولد/ ابراهیم بن الحسین حامدی
- ۱۶) اربعه کتب اسماعیلیه/ ابوفراس و...

کلام زبیدیہ

- ۱) مجموع رسائل الإمام الهادي إلى الحق القويم/ يحيى بن الحسين بن قاسم بن إبراهيم
- ۲) مجموع السيد حميدان/ ابو عبدالله حميدان بن يحيى
- ۳) الاضباح على المصباح/ ابراهيم بن محمد بن مويدي
- ۴) ينابيع النصيحة في عقائد الصحيحه/ حسين بن بدرالدين
- ۵) مجموع رسائل الامام المنصور بالله/ منصور بالله
- ۶) المصاييح/ ابوالعباس احمد بن ابراهيم
- ۷) النجاه لمن اتبع الهدى و اجتنب الردى/ احمد ناصر لدين الله
- ۸) شرح الاساس الكبير/ احمد بن محمود بن صلاح شرفی
- ۹) حقائق المعرفة في علم الكلام/ احمد بن سليمان
- ۱۰) مجموع کتب و رسائل القاسم بن ابراهيم رسی/ قاسم بن ابراهيم

مجلات کلامی و حاوی مباحث کلامی

- ۱) تحقیقات کلامی / انجمن کلام اسلامی حوزه علمیه
- ۲) تحقیقات اسلامی / سیدمصطفی میرسلیم / متوقف در سال ۱۳۸۸
- ۳) کلام اسلامی / مؤسسه امام صادق
- ۴) نقد و نظر / پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دفتر تبلیغات قم
- ۵) شیعه‌شناسی / مؤسسه شیعه‌شناسی قم
- ۶) امامت پژوهی / بنیاد امامت قم
- ۷) علوم حدیث / دانشکده علوم حدیث
- ۸) معارف عقلی / مرکز پژوهشی دائره المعارف علوم عقلی اسلامی مؤسسه امام خمینی قم
- ۹) کیهان اندیشه / مؤسسه کیهان
- ۱۰) مجله آموزه های قرآنی / دانشگاه علوم اسلامی رضوی
- ۱۱) پژوهش های اعتقادی کلامی / دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه (گروه معارف اسلامی)
- ۱۲) پژوهش های عقلی نوین / علوم و فرهنگ اسلامی - دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
- ۱۳) پژوهش های فلسفی - کلامی / دانشگاه قم
- ۱۴) پژوهشنامه کلام / جامعه المصطفی العالمیه (مجتمع آموزش عالی امام خمینی)
- ۱۵) جستارهایی در فلسفه و کلام / دانشگاه فردوسی مشهد
- ۱۶) فلسفه و کلام اسلامی / دانشکده الهیات دانشگاه تهران
- ۱۷) معرفت کلامی / موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
- ۱۸) نقد کتاب کلام فلسفه و عرفان / خانه کتاب